

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnieniem i w agencjach . . .	2,65 „
Na pocztę, już z odnośnieniem . . .	2,80 „
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 „
Na pocztę już z odnośnieniem . . .	8,67 „

Strajki, inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej. — —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio łam. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 łam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Sobota Tomasz
Niedziela: 3 post. Głucha Bł Winc.

CHOJNICE, niedziela dnia 8. marca 1931 r.

Słońca wschód 6 11 zachód 17 28
Księżyc wschód 22 27 zach. 7 39

Więści o krótkiej treści

Strajkujący w porcie Le Havre

wywołali strzelaninę w czasie której 17 osób zostało zranionych.

Katedra dla języków skandynawskich

zaprowadzona zostanie na uniwersytecie warszawskim.

Wielkie burze

nawiedziły południowo wschodnie wybrzeże Anglii wyrządzając duże szkody.

Krwawa strzelanina

wynikła w Madrycie między strajkującymi a chętnymi do pracy robotnikami budowlanymi — Oddano 50 strzałów, które zraniły dużo osób w tym kilka ciężko.

Współdziałanie Mac Donalda z Lloyd Georgem

przybiera formy coraz silniejsze — Według opinii jednego z wybitnych liberałów o obaleniu obecnego rządu niema mowy a nawet w przyszłości po przeprowadzeniu reformy wyborczej możliwe jest formalne zablokowanie Labour Party i liberałów.

Wspólne zebranie hitlerowców i niem. narodowych

postanowiło kontynuować bojkot Reichstagu i uznało solidarny pogląd obu frakcyj na sytuację — W odpowiedzi na wezwanie do powrotu wystosowane przez min Schielego w liście do hr Kalkreuth nacjonalisci odpowiedzieli ordynarnymi insynuacjami pod adresem ministra, zarzucając mu między innymi „obronę Locarna“

Zagadnienie Indyi

Wzajemian za zaprzestanie biernego oporu rząd udzielił ludności prawa produkowania soli; przy jednoczesnym zachowaniu monopolu i zobowiązał się zwrócić skonfiskowane majątki kongresu narodowego i uczestników akcji Gandhiego.

Poza tem rząd zrezygnował ze zwrotu kosztów spowodowan. strajkami i bojkotem o ile posterunki strajkowe i bojkotowe wystawiane były z przyczyn ekonomicznych.

Ferment przeciwżydowski wśród Arabów

z powodu listu otwartego Mac Donalda do Dr Weizmanna, łagodzącego poprzedni zakaz dalszej imigracji do Palestyny, spowodował bardzo ostre rezolucje egzekutywy arabskiej, protestujące przeciw dalszej kolonizacji żydowskiej i grożące bojkotem odwetowym żydów.

Dymisja gabinetu w Łotwie

nastąpiła wobec braku większości dla przeprowadzenia programu gospodarczego Dymisja została przyjęta.

Odpowiedź sowiecką na notę polską w sprawie próby włamania się do gabinetu posła polskiego w Moskwie, Ludowy Komisarjat Spraw Zagranicznych nadesłał do poselstwa polskiego.

Nowa ustawa o opłatach stemplowych

Na posiedzeniu sejmowej komisji skarbowej pod przewodnictwem posła Hołyńskiego przyjęto rządowy projekt ustawy w sprawie zmiany ustawy o opłatach stemplowych.

Zmiana Konstytucji w komisji sejmowej

Warszawa — Dnia 6 marca odbyło się posiedzenie komisji konstytucyjnej pod przewodnictwem p. sła Makowskiego P wicemarszałek Car oświadczył że punktem wyjścia prac Sejmu jest art 125 Konstytucji, przewidujący dwa tryby postępowania. rewizji Konstytucji oraz jej zmianę — Poprawki w komisji może zgłaszać każdy jej członek wskutek tego nawet małe kluby nie posiadające dostatecznej liczby członków aby zgłosić własny projekt na plenum Sejmu, mają możliwość uczynienia tego w toku obrad komisji konstytucyjnej.

Generalnym referentem ustawy konstytucyjnej

został obrany wicemarszałek Car, który ze swej strony zaproponował wybór referentów poszczególnych działów Konstytucji.

Przewodniczący przypomniał że komisja konstytucyjna poprzedniego Sejmu nosiła się z zamiarem rozpisania ankiety w sprawie rewizji Konstytucji Wicemarszałek uznając w zasadzie ankietę za trafną, stawia wniosek, by przedmiotem ankiety była nie cała Konstytucja ale poszczególne zagadnienia z dziedziny ustroju państwowego.

Następne posiedzenie komisji odbędzie się przy puszczałnie w przyszłym tygodniu.

Co Curtius powiedział w Wiedniu?

Wiedeń — Neue Freie Presse donosi, że minister Curtius oświadczył dziennikarzom co następuje. Układ francuski oznacza nie tylko odprężenie między obu narodami, lecz także i w stosunkach europejskich Z tego powodu witają go z zadowoleniem i Niemcy pod warunkiem rzecz oczywista że okaże się niesłuszną obawa co do przyrzeczeń w sprawie rozbrojenia na lądzie, udzielonych Francji przez Włochy Mojem zdaniem nie utworzono związku między rozbrojeniem na morzu a rozbrojeniem na lądzie — Miałem raz sposobność rozmawiać w tej sprawie z Hendersonem i na tej podstawie mogę w razie przekonania, że układ morski francusko-włoski nie jest dokonany kosztem zagadnienia rozbroje-

nia na lądzie — Gdyby tak nie było wówczas położenie Europy nie doznałoby odprężenia.

W sprawie dumpingu sowieckiego wyraził Curtius zapatrywanie, iż wspólne postępowanie państw europejskich przeciwko temu zjawisku nie doprowadzi do oczekiwanych rezultatów — Każde państwo posiada jednakże możność obrony przed dumpingiem przy pomocy ceł ochronnych Na pytanie o stosunki między Niemcami a Polską minister odpowiedział. Nie jest tajemnicą że stosunki między Niemcami a Polską są utrudnione z powodu spraw mniejszościowych — Spodziewam się jednak że na majowej sesji Ligi Narodów w sprawie mniejszości niemieckiej została uwzględniona — Wszystko będzie zależało od tego.

54 milionów zł. dla rolnictwa

otrzymał Państwowy Bank Rolny

(Warszawa — Państwowy Bank Rolny otrzymał kredyt zagraniczny w wysokości 53 milionów zł — Pierwszą transzę w wysokości 250 tysięcy funtów angielskich Bank Rolny już podjął i ułokował w Banku Polskim — Kredyt angielski dla Banku Rolnego wpływa corocznie w kilku transzach po 200 do 250 tysięcy funtów angielskich zgodnie z planem

polityki kredytowej — Pierwsza transza uzyskane go kredytu będzie rozprowadzona w całym kraju za pośrednictwem komunalnych i wiejskich instytucji kredytowych mających rozdzielić go na 9 miesięcy wyłącznie na cele obrotowe i zakup nawozów sztucznych.

Wobec niżki kursu akcji Banku Polskiego

W związku ze znaczną niżką kursów akcji Banku Polskiego, które niedawno notowane były na poziomie około 160 złotych, obecnie zaś spadły do poziomu 133 zł, powstały w pewnych kręgach pogłoski, że spadek ten jest spowodowany stanem rezerw Banku Polskiego.

W tej sprawie uzyskała Agencja Press w Banku Polskim następujące wyjaśnienia:

Sprawy niżki kursów akcji Banku Polskiego nie można łączyć ze stanem rezerw naszej instytucji emisyjnej. Należy raczej stwierdzić, że po wypłaceniu przez Bank Polski dywidendy, wielu nabywców usiłuje, z braku gotówki pozyskać środki płynną drogą sprzedaży akcji Banku Polskiego. Z uwagi na krytyczny stan na rynku kredytowym, oraz w związku z trudnościami ułokowania ofiarowanych akcji, kursy spadają. Należy pamiętać, iż wystarczy zaofiarować na giełdzie kilkaset sztuk akcji, aby przy braku nabywców nastąpiła niżka kursu Akcje Banku Polskiego są zresztą jedynym prawie papierem którym dokonywane są transakcje na giełdzie. Obliczono, że co najmniej 60 procent tych transakcji dokonywa się ostatnio właśnie akcjami Banku Polskiego.

Przeciwko niesłusznemu łączeniu obecnego niskiego kursu akcji Banku Polskiego ze stanem rezerw w Banku przemawia jeszcze i ta okoliczność, że zgodnie ze statutem Banku, w zależności od stanu rezerw, regulowany jest obieg banknotów W dniu 20 lutego rb. stan tych rezerw był najniższy w ciągu ostatnich dwóch lat, a mimo to pokry-

cie złotego wynosiło 58 proc. Rozważając sprawę kursów akcji Banku Polskiego, należy uwzględnić niski poziom kursów wszystkich polskich walorów, co pozostaje w związku z ogólną sytuacją na rynku polskim.

Jednakże obecna niżka kursu akcji Banku Polskiego uważ. jest przezpowolane czynnikami za zjawisko przemijające. Poprawa kursów — zdaniem tych kół — nastąpi wiosną, a to po otrzymaniu przez Bank Polski nowych rezerw, pochodzących z pierwszej raty pożyczki zapalczonej w wysokości 10 milionów dolarów. Wobec tego wskazane jest, aby posiadacze akcji Banku Polskiego nie wyzywali się ich w okresie najmniej pomyślniejszym dla kursu.

Ustawa Sejmowa

Sejmowa komisja opieki społecznej i inwalidzkiej przystąpiła do rozpatrywania wniosku PPS w sprawie projektu ustawy inwalidzkiej — Na referentem tego wniosku wybrano posła Wagnera (BBWR) pozatem dla szczegółowego opracowania projektu wybrano specjalną podkomisję złożoną z przedstawicieli różnych stronnictw.

Sędzia Demant w Krakowie

W Krakowie bawi sędzia Demant, który w czwartek zbadał sekretarza OKR—PPS Grossa — Badanie odbyło się w cztery oczy i sędzia Demant sam protokółował zeznania Następnie przesłuchał szefa służby politycznej Oleanczuka i wywiadowców

Niebezpieczeństwo powodzi w Polsce

Do Warszawy nadeszła wiadomość, że pod Zawichostem rozpoczęła się powódź.

Wisła zalała wsie Janiszów i Zabełce — Ludność tych wsi, mimo wezwań miejscowych władz nie zgodziła się na ewakuację i chroni się na dachach domów. Akcja ratunkowa jest dostatecznie przygotowana — Poziom wody pod Zawichostem wynosi 3.64 m — Pod Annapolem pod mostem utworzył się zator długości 6 km. Most jest poważnie zagrożony.

Bydgoszcz — Według danych inspekcji dróg wodnych stan wody na Wiśle podniósł się wskutek utworzenia się zatoru pomiędzy Świeciem i Fordonem — Zator usuwają 4 lodolamacze. Poza tym utworzył się też zator pod Warszawą.

Wobec trwającego mrozu niebezpieczeństwo powodzi narazie nie grozi.

Tczew — Zator na Wiśle, który utworzył się powyżej Gniewu na długości 1 km został przy pomocy lodolamacza przełamany.

Stryj — Podnoszenie się stanu wody na rzekach Stryju i Oporze trwa w dalszym ciągu — Groźba zatoru pomiędzy Synowódzkim i Korczynem zwiększyła się z powodu napływu kry — Państwowy i rząd wodny i powiatowy zarząd drogowy w Stryju prowadzi akcję środkami wybuchowymi celem usunięcia niebezpieczeństwa.

Komunikacja drogowa na szlaku Stryj — Skole z powodu zerwania mostu została przerwana — W zagrożonych miejscowościach władze zarządziły usunięcie mieszkańców z zagrod wiejskich.

Polskie długi i wierzytelności zagranicą

W 6 numerze Wiadomości Statystycznych podana została interesująca tablica ilustrująca zadłużenie i wierzytelności Polski wobec zagranicy na dzień 31 grudnia 1929 roku:

Aczkolwiek dane te są cośkolwiek spóźnione; jednakowoż mimo to są, jak dotychczas najświeższe i dlatego warto nad nimi się zastanowić.

Otóż ogólna suma zadłużenia Polski wobec zagranicy wynosi 10328 milionów złotych a suma wierzytelności zagranicą stanowi 1484 miliony złotych czyli Polska w ostatecznym wyniku jest dłużnikiem w sumie 8844 milionów złotych — Rozbijając sumę zadłużenia wobec zagranicy według rodzaju długu znajdujemy, że najbardziej obciążona jest Polska z tytułu długów państwowych i samorządowych — Dług ten wynosi 4007 milionów złotych czyli blisko 40 procent ogólnej sumy długu — Z tego tytułu największą winniśmy Stanom Zjednoczonym Ameryki Północnej 2691 milionów złotych. Innym państwom znacznie mniej. Francji — 378 milionów złotych, Anglii — 301 milionów, Włochom — 170 milionów, Szwecji — 58 milionów, Holandji — 18 milionów, Niemcom — 9 milionów Austrii — 5 milionów Szwajcarii i Czechosłowacji po 3 miliony, Belgii — 1 milion złotych.

Następna co do wysokości sumy pozycja zadłużenia stanowią kapitały obce; pracujące w przedsiębiorstwach polskich — Wysokość długu z tego tytułu stanowi 2037 milionów złotych — Najsilniej jest reprezentowany kapitał francuski — 494 miliony zł; następnie niemiecki — 415 milionów; dalej Stany Zjednoczone — 375 milionów, Belgia — 256 milionów, Szwajcaria — 136 milionów, Anglia — 105 milionów; Austrija — 94 miliony Szwecja — 60 milionów; Holandia — 49 milionów; Włochy i Czechosłowacja — po 18 milionów złotych.

Na trzecim z kolei miejscu figuruje pozycja kredytów gotówkowych przedsiębiorstw polskich — Suma ta wynosi 1385 milionów złotych, z tego największą wypada na Anglię — 235 milionów Stany Zjednoczone — 203 miliony, Szwajcarię — 181 milionów; Holandję — 172 miliony; Niemcy — 167 milionów; Francję — 149 milionów — Na inne państwa stosunkowo mniej.

Kredyty z tytułu handlu zagranicznego wyrażają się sumą 1152 miliony zł z czego najwyższą sumą przypada na Niemcy — 325 milionów zł, Stany Zjednoczone — 156 milionów, na Anglię — 105 milionów, na Francję — 93 miliony. Na inne państwa mniej — Zobowiązania bankowe czynią nas dłużnikami w wysokości 676 milionów złotych — Głównie są tu reprezentowane kapitały angielskie w wysokości 136 milionów złotych, niemieckie — 116 milionów i francuskie — 99 milionów — Wierzytelności bankowe państw innych są znacznie mniejsze.

Kapitały przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce wynoszą 656 milionów złotych — Głównie są to przedsiębiorstwa francuskie wyrażające się sumą 330 milionów zł i niemieckie — 127 milionów zł.

Państwa inne bardzo znacznie odbiegają od tych sum — Lokata kapitałów zagranicznych w obligacjach i listach zastawnych prywatnych objęta jest sumą 326 milionów złotych — Głównie są to lokaty amerykańskie wynoszące 138 milionów zł.

Z innych tytułów zadłużenie stanowi zaledwie 89 milionów złotych.

Jeżeli chodzi o wierzytelności Polski; to główną pozycję stanowią tu wierzytelności bankowe (wraz z Bankiem Polskim) sięgające 714 milionów złotych Wierzytelności umieszczone są przedewszystkiem w Stanach Zjednoczonych w sumie 334 miliony złotych i w Anglii — 248 milionów złotych.

Znacznie mniejszą jest pozycja kredytów udzielonych z tytułu handlu zagranicznego — Kredyty te stanowią 375 milionów i głównie dotyczą państwa do którego najczęściej wywozimy to jest Niemiec i wynoszą 78 milionów złotych.

Wierzytelności przedsiębiorstw polskich stanowią 199 milionów złotych; głównie dotyczy to Szwajcarii w wysokości 41 milionów złotych.

Polskie kapitały zaangażowane w przedsiębiorstwach zagranicznych sięgają zaledwie 52 milionów zł; z czego na Niemcy przypada 41 milion złotych.

Z innych tytułów jesteśmy wierzycielami w wysokości 144 milionów złotych.

Rozpatrując zadłużenie i wierzytelności według

państw widzimy z tablicy, że największym naszym wierzycielem są Stany Zjednoczone — Zadłużenie wobec Stanów Zjednoczonych wynosi 3692 miliony zł czyli trzecią część ogólnego zadłużenia. I odwrotnie Stany Zjednoczone w najwyższym stopniu z pośród innych państw są naszym dłużnikiem w sumie 339 milionów złotych, czyli w czwartej części ogółu państw — Drugim poważnym wierzycielem Polski jest Francja — Dług wobec niej wynosi 1560 milionów złotych — Francja jest natomiast dłużnikiem Polski zaledwie w wysokości 34 milionów złotych.

Również poważnym źródłem kredytu dla Polski głównie z tytułu handlowych stosunków są Niemcy Dług wobec nich sięga 1213 milionów złotych — Wartość zadłużenia Niemiec wobec Polski wyraża się liczbą 219 milionów złotych tak że saldo długu jest mniejsze od 1 miljarda złotych.

Wobec Anglii Polska jest dłużnikiem do sumy 940 milionów złotych.

Belgia udzieliła nam różnych kredytów na sumę 434 milionów złotych, jest wierzycielem Polski na sumę 15 milionów złotych — Szwajcaria — zadłużenie — 413 milionów złotych, wierzytelność — 58 milionów złotych — Holandia — zadłużenie — 318 milionów złotych, wierzytelność 22 miliony złotych.

Austria — zadłużenie — 378 milionów złotych wierzytelność — 34 miliony zł,

Szwecja — zadłużenie — 266 milionów złotych wierzytelność — 19 milionów złotych.

Włochy — zadłużenie — 227 milionów złotych wierzytelność — 5 milionów zł;

Czechosłowacja — zadłużenie — 174 miliony złotych, wierzytelność — 37 milionów złotych.

Kto będzie prezydentem Francji?

Paryż — Obecny prezydent Doumergue; nie zważając na usilne naleganie różnych ugrupowań politycznych nie zamierza wcale stawiać swej kandydatury — Wobec tego coraz upokorzywiej obiega w środowiskach politycznych wiadomość; że kandydatem tym będzie Briand.

Oszczędności na kolejach

Z dn 15 maja wchodzi w życie nowy rozkład jazdy na kolejach dzięki którym na całej sieci kolejowej udało się zaoszczędzić 24722 minuty to jest 17 dni 4 godziny i 2 minuty:

Prace Budżetowe

Czwartkowe obrady Senatu nie wniósł nic specjalnie ciekawego. Senat obradował nad sprawami oświatowymi, stwierdzając niemal jednomyślnie, że konieczności oszczędnościowe zmuszają do ostrożnej działalności, w kierunku powiększania etatów i budowy nowych szkół.

Senator niemiecki Utta zaatakował podczas dyskusji w sposób niepraktykowany senatora Ewerta (BB), zarzucając mu, że z Niemca stał się Polakiem.

Marszałek Senatu zareagował natychmiast bardzo ostro, jak najmniej cały Senat, który pod adresem senatora niemieckiego Utty rzucił słowo: „Bezczelność“.

Budżet Prezydenta Rzeczypospolitej referował senator Drucki-Lubecki (BBWR), zaznaczając; że rozpowszechniane jest u nas mniemanie, jakoby budżet Prezydenta był wyższy, niż budżety prezydentów innych państw Mniemanie to jest zupełnie nieuzasadnione, jeśli się zważy, że u nas w budżecie Prezydenta figurują pozycje, których nie zawierają budżety innych państw. Osobiste uposażenie Prezydenta wynosi 300.000 zł, czyli mniej niż gdzie indziej. Referent wspominał również o kosztach utrzymania gmachów reprezentacyjnych, które wkrótce znacznie się zmniejszą, bo zbliża się już czas ukończenia restauracji Wawelu. Budżet Prezydenta jest niezmiernie skromny, a na żądanie Prezydenta Rzpłtej poczynione zostały w nim jeszcze znaczne oszczędności. Referent wniósł o przyjęcie preliminarza budżetowego w brzmieniu sejmowym bez zmian. Następnie sen. Drucki-Lubecki przedstawił budżet Sejmu. Jest on również skromniejszy, niż budżety parlamentów innych państw i wykazuje dalszą tendencję oszczędnościową. Przechodząc do sprawy związku djet poselskich, referent podkreśla, że chociaż dla posłów jest to uciążliwe, ale przykład ten wywoła dobre wrażenie w kraju zwłaszcza wśród włościan, którzy uważają posłów i senatorów za gospodarzy finansów i budżetu — Referent wniósł

Fatalne skutki kryzysu gospodarczego

Wieczór Warszawski donosi że w Warszawie w ciągu stycznia do urzędu przemysłowego wpłynęły 183 zgłoszenia o likwidację firm przemysłowych i handlowych — W ciągu stycznia i lutego zlikwidowały się 93 przedsiębiorstwa.

W ciągu 4 dni marca do urzędu wpłynęło 69 podań o pozwolenie na urządzenie wyprzedaży.

Centrala kupiectwa w Warszawie otrzymała wiadomości ze wszystkich stron Polski że w ciągu grudnia r ub przestało istnieć 6 tysięcy firm — Masowa likwidacja w grudniu tłumaczy się niemożliwością wykupienia świadectw przemysłowych przez 6 tysięcy drobnych kupców i przemysłowców

Niemcy podwyższyli cło na żyto

Berlin — Dziennik urzędowy Rzeszy ogłasza rozporządzenie rządu, mocą którego cło na żyto podwyższone zostaje na 20 marek niemieckich na centnar podwójny — Nowa podwyżka obowiązuje od dnia 6 marca.

Defraudant w poznańskieje merytalnej kasie kolejowej

Poznań — Główny buchalter poznańskiej emerytalnej kasy kolejowej Edward Wasilewski sprzymierzył około 100000 zł na szkodę tej instytucji i zbiegi z Poznania. Doniósł on następnie z Katowic listem władzom że sprzeniewierzenia dokonał przez fałszowanie czeków P K O oraz że część gotówki roztrwonil a z resztą wyjechał — Śledztwo w toku Wasilewski który ma lat 33 pozostawił żonę i dzieci

Przechwycono kurjera G. P. U.

„Kurjer Wileński“ donosi, iż przedwczoraj patrol KOP w rejonie Zaleszczyzna zatrzymał mężczyznę usiłującego przekroczyć granicę polską — Po przeprowadzeniu skrupulatnej rewizji znalazł no przy nim szyfrowaną kartkę.

Był to niejaki Michał Pietro, kurjer G P U wysłany do Polski z tajemnymi instrukcjami do miejscowych jacejek komunistycznych.

o uchwalenie preliminarza budżetowego w brzmieniu sejmowym — Następnie senator Drucki — Lubecki referował budżet Senatu — Preliminarz ten jest jeszcze skromniejszy i żaden Senat na świecie nie ma tak małego budżetu — Projektowany preliminarz na rok 1931—32 zawiera oszczędności w porównaniu z poprzednim budżetem — W imieniu komisji referent prosi o przyjęcie preliminarza bez zmian — Z kolei sen Drucki—Lubecki referował budżet N I K, a następnie budżet Prezydium Rady Ministrów.

Następnie budżet Ministerstwa Wyznań Rel. i Ośw Publicznego referował sen Ehrenkreuz (B B W R) podnosząc że mimo ograniczenia budżetu prace Ministerstwa nie tylko nie wykazały spadku ale przeciwnie, tendencję rozwoju — Referent podkreśla niedostateczne zaopatrzenie pracowni naukowych i uposażenie nauczycielstwa w szkołach wyższych zwraca uwagę na konieczność utrzymania sztuki ludowej oraz koordynowania za rządów fundusze kultury narodowej z działalnością Ministerstwa Wyznań Rel i Ośw Publ.

Po przerwie na plenum posiedzenia Senatu prowadzono dalszą dyskusję nad budżetem Ministerstwa Wyznań Rel i Ośw Publ Sen Kopciński (PPS). Jabłoński (Kl Nar.) poddał krytyce politykę Ministerstwa w dziedzinie oświaty i wychowania — Sen Thulie (Ch D) domaga się podwyższenia do sumy 60000 zł kredytów na cele naukowe

Sen Ewert poświęca swe przemówienie polemice z senatorem Utta, odpierając jego zarzuty o rze komym ucisku niemieckich dzieci w Polsce.

Z kolei zabrał głos p minister wyznań i ośw publicznego Czerwiński, który omówił sprawę wyznaniową i odparł zarzuty stawiane w czasie dyskusji, poczem Izba przystąpiła do obrad nad budżetem Ministerstwa Poczty i Telegrafów — Budżet referował sen Lempke, poczem po przemówieniu p Min Poczty i Telegr posiedzenie odroczone do dnia jutrzejszego.

„Wielki człowiek“ Wilhelm II

Postać ostatniego cesarza Niemiec „pomazańca Bożego“ Wilhelma II dopiero w świetle historii nabiera właściwego wyrazu — Mały to był błazen; który sam siebie stawiał na piedestał wielkiego człowieka, w którym nawet Bóg miał się objawiać. Ostatnio ukazała się w tłumaczeniu na język polski książka Emila Ludwika o Wilhelmie II.

Książka ta przedstawia to co Bismarck i Buelow Hohenzollernowie ojciec i syn, co Eulenburg i Holstein Waldersee i Moltke, Kiderlen i Tirpitz; Zedlitz i Hamann o sobie samych pisali czy notowali w swoich pamiętnikach a przedewszystkiem co myśleli o Wilhelmie II — Byli to ludzie bardzo różni działalnością ich była także różnorodna, jak że w świetle krzyżu jących się wzajemnie opinii najłatwiej jest dojść do jakiejś syntetycznej „średniej przeciętnej“:

Przytoczamy kilka wyników z tej książki które zakrawają na anegdoty, a jednak noszą cechę niewątpliwej prawdy, już chociażby ze względu na cytowane przez autora źródła.

Wilhelm uważał się za świetnego fachowca militarnego zaczął chodzić na gry wojenne do sztabu generalnego i, pleść głupstwa. Szef sztabu Schlieffen wstydył się mianem cesarza ale nie mógł mu tego wytykać. W porozumieniu więc z dworem cesarskim zaczął wymyślać różne historie ażeby tylko umysł cesarza odwrócić od tych rzeczy. Raz powiedział mu, że w sztabie generalnym jest odra; kiedyś zaczął w sztabie debatować nad zadaniem, wyzyskawszy przedtem podane mu rozwiązanie zadania.

Cesarz ma katar. Lekarz nadworny pociesza go że to mały katar a na to Wilhelm.

— Wielki katar! U mnie wszystko jest wielkie!

Car spotyka się z Wilhelmem II na pokładzie statku Hohenzollern.

Cesarz: Proszę Cię, ażebyś od tej chwili nosił miano Admirala Pacyfiku (!) Ja nazwę Cię Admiralem Atlantyku (!)

Car siedzi przerażony tym absurdalnym pomysłem. Jest zakłopotany i kiwa przecząco głową.

Przy odjeździe cara, Wilhelm mimo to każe flagam sygnalizować.

— Admirale Atlantyku pozdrawia Admirala Pacyfiku!

Car odpowiada tylko.

— Szczęśliwej podróży!

— Pan Bóg — powiada cesarz w jakimś liście do Holmana — objawia się czasami w wielkich ludziach. Hammurabi, Mojżesz, Abraham, Homer, Karol Wielki, Luter, Szekspir, Goete, Kant, Wilhelm II.

Dosłownie!

Gdy zapomocą nowej noweli przeprowadził Wilhelm zatwierdzenie budowy 6 nowych krążowników pancernych, powiedział:

— Nową ustawą udało mi się podejść całkowicie parlament. Przyjmując ją, nie zdawali sobie wcale sprawy z następstw, gdyż ta ustawa o flocie mówi, że wszystko czego zażadam, musi być przyznane. Teraz mam ich (postów) w rękę i żadną potęgą na świecie nie powstrzyma mnie od wyciągnięcia z nich, ile się tylko da. Niechaj psy płacą; aż posmieją!

W r. 1901 mówi:

— Przeprowadzę to przedłożenie wojskowe za wszelką cenę. Rozpedzę do diabła zwarjowany parlament, jeżeli będzie robił opozycję.

— Durnie! — Barany! — oto stały epitet; jaki stosuje do postów i dziennikarzy.

Znam tylko dwie partje polityczne — oświadczyl pewnego razu, gdy mowa była o partyjności parlamentu — za mną, lub przeciwko mnie!

GGdy w roku 1906 podczas strajku tramwajarzy, wybuchyły w Berlinie rozruchy, cesarz telegrafuje do Komendy Głównej.

Spodziewam się, że w razie interwencji wojska; co najmniej 500 ludzi zostanie zabitych!

Oto kilka przykładów brutalności Wilhelma: Cesarz ciągnie jakiegoś starego majora za ucho uderza go tak silnie w kark, że starzec się chwije. Po drodze na plac ćwiczeń wita ministra wojny i szefa gabinetu wojskowego słowami.

— Wy stare osły, myślicie że wiecie wszystko lepiej, bo jesteście starsi odemnie?!

Na pewnym polowaniu na Śląsku, jesienią 1904 roku, powalił pułkownika v B. w śnieg i ku ucieczce obecnych nacierał go śniegiem tak, jak chłopak triumfujący nad słabszym kolegą. Całe polujące towarzyszywo i ze stu naganiaczy było świadkami tej sceny.

Taka zaś historia spotkała również napolowanu pruskiego szambelana; członka Izby Panów 53 letniego hrabiego Rogera Seeherr-Dobrana, właściciela olbrzymich posiadłości na Śląsku, ojca, którego symowie służyli w gwardji cesarskiej.

Wilhelm wita się z nim a potem woła na cały głos.

— Co? I pana, taką starą świnię tu zaproszono? Stojący wokół, nawet panie słyszeli to oczywiście.

Strumienie pochlebstw zalewały Wilhelma, ale też on przyjmował je z radością.

Książę Dohma v Rominten prosi raz pewnego cesarza, ażeby krowom jego wolno było nosić takie same dzwonki jakie mają krowy cesarskie!

Książę Buelow, którego pamiętniki niedawno wydane zrobiły tyle hałasu, nazywa go „arbiter mundi“ (sędzia świata!) i całuje go w rękę!

Jesienią w roku 1904 na dworcu w Gdańsku generał Mackensen, przy raporcie całuje Wilhelma w rękę.

Ministrowie zaproszeni na kolację ustawiają się w półkole, przybierają postawę wojskową i odpowiadają jak oficerowie. Odnosiło się wrażenie, — mówią zgodnie liczni świadkowie — że jest to dowódca pułku z podwładnymi oficerami.

Pax Romana

W Rzymie panuje wielka radość z powodu osiągnięcia porozumienia morskiego — W środę od było się zebranie wielkiej rady faszystowskiej, na którym mjr Grandi złożył obszernie sprawozdanie w sprawie układu. Sprawozdanie to zostało przyjęte oklaskami. Następnie mjr marynarki Siriani przedstawił techniczne szczegóły oraz dane cyfrowe dotyczące układu. — Z kolei Mussolini uwydatnił za-

Friedman kiwał głową; uśmiechając się do bzdur.

— Ten hajdak wpakował do więzienia więcej biedaków niż najrzęczniejszy agent policji — Powinien być szczęśliwy, jeśli mu się uda umknąć cało

— Czy pana wpakował do więzienia? — spytał Friedman.

— Nie, ja sam się wpakowałem — szorstko odparł Leslie — I sam też ponoszę konsekwencje.

— Panie Leslie — zaczął znów Friedman, pragnąc zażegnać burzę — proszę posłuchać — Ja naprawdę nie chciałbym się z panem sprzeczać — Pan ma żal do Suttona z całkiem innego powodu — Nie chcę wymieniać nazwisk — Doskonale rozumie, jak panu jest na duszy i serdecznie nawet współczuję. Przedewszystkiem jestem jednak odpowiedzialny za czyjś szczęście.

— Taksamo ja — szybko odparł Leslie — Sutton, jeśli pan zaślubisz pannę Beryle Stedman przy sięgam, że pana uśmiercę!

Postąpił o krok, lecz Friedman stanął między nim a Frankiem.

— Pan oszalał! — krzyknął — Pan nie wie, co robi! Proszę się opamiętać! Aż do pewnej granicy jestem człowiekiem spokojnym; ale ostrzegam, by się pan nie posunął zbyt daleko — Ja tu chyba także mam coś do powiedzenia!

Po raz pierwszy widział Johna Leslie w przyście wściekłego gniewu — Twarz miał śmiertelnie bladą i wykrzywioną.

— Pozwól pan, by Sutton sam przemówił — alboż nie ma języka? Czemu się pan nim opiekuje uszawicznie jak niemowlęciem? — krzyknął groźnie Sutton się zaśmiał a w śmiechu tym było coś wymuszonego.

— Nie trap się pan o mnie — już ja się sam potrafię troszczyć o siebie.

sadnicze strony układu i podkreślił jego doniosłość. W końcu wielka rada faszystowska przyjęła rezolucję treści następującej: wielka rada po wysłuchaniu sprawozdań mjr Grandiego i Sirianiego uważa układ morski włosko — francusko — brytyjski za zadowalający ze wszystkich punktów widzenia oraz wyraża uznanie mjr Grandiemu i Sirianiemu jak również ich współpracownikom.

Przedsiębiorstwa rzemieślnicze na Pomorzu

Ostatni „Rzemieślnik“ (z. 2-gi — luty 1931) podaje wykaz zlikwidowanych i nowopowstałych przedsiębiorstw rzemieślniczych na Pomorzu z aktywnością na rok 1931

Władza administracyjna I Instancji	Stan według 31.12.29	Zlikwidowano	Nowo założone	Stan według 31.12.30
Grudziądz miasto	639	32	85	692
Toruń miasto	529	48	123	604
Gdynia miasto	156	23	116	249
Grudziądz pow.	451	2	42	491
Toruń pow.	4 8	3	53	503
Brodnica pow.	774	2	55	827
Chełmo pow.	492	16	99	575
Chojnice pow.	764	36	74	802
Działdowo pow.	254	1	47	300
Gniew pow.	377	3	39	393
Kartuzy pow.	373	3	33	403
Kościerzyna pow.	520	8	46	558
Lubawa pow.	719	6	50	763
Starogard pow.	632	18	83	697
Świecie pow.	975	15	65	1 025
Sępólno pow.	450	5	40	485
Tczew pow.	450	13	115	552
Tuchola pow.	399	16	53	436
Wąbrzeźno pow.	628	12	32	648
Morski pow.	572	5	49	616
	10 592	267	1 299	11 624

Do tabeli tej dorzucić chcemy następujące uwagi. Według danych zamieszczonych w wydawnictwie urzędowym „Przemysł i Handel“ stan rzemiosła na Pomorzu przedstawiał się na dzień 1 stycznia 1928 jak następuje: Ilość warsztatów 12,300.

Ilość zatrudnionych rzemieślników 32,100

Dziś liczba ta jest nieco mniejsza mimo, iż przyrost od 31.12.1929 do 31.12.1930 wynosi efektywnie 1032 jednostek. Wynikaćby z tego musiało, że statystyka Izby Rzemieślniczej nie jest dokładną lub że dane „Przemysłu i Handlu“ były prowizoryczne.

A dalej jeśli chodzi o rzemiosło w znaczeniu obszerniejszym natenczas brak nam danych co do cyfry rzemieślników dominjalnych, których śmiało liczyć możemy na około 1000 warsztatów.

Ponadto około 2000 rzemieślników pracuje w fabrykach przy warsztatach kolejowych i w przerożnych przedsiębiorstwach. Spokojnie przeto liczyć żyjących z kunsztu rzemieślniczym na Pomorzu ocenę możemy przy uwzględnieniu pracowników na sumę 47000 jednostek. Można dalej dochodzić cyfry, ile się z rzemieślniczego warsztatu utrzymuje itd — to jednak pomijamy, oświadczając że i cyfry ujęte przez nas względnie skorygowane uważamy za nieostateczne.

— Czyżby? — szydersko spytał Leslie — Tak istotnie troszczyłeś się pan o siebie od chwili rozpoczęcia tego oszukańczego przedsiębiorstwa — Troszczyłeś się o siebie, z góry przeznaczając mnie na ofiarę, jak to pan zrobicie z poprzednimi kierownikami. — Jesteś pan bezczelnym kłamcą! — warknął Sutton.

Lew Friedman potrząsnął głową bezradnie.

— Panie Leslie, proszę się uspokoić i wyjść stąd — Oszukańcza firma ze sfalszowanymi księgami! — wykrzyknął Leslie — Prawdziwy swój zawód wykonujesz pan w małym aucie albo w Leopards Club.

Widział, że Friedman drgnął na te słowa.

— Tam się pan spotykasz z podejrzаныmi osobnikami i odkupujesz od nich brylanty — Panie Sutton, ja ostrzegam!

Lew usłyszał odgłos zbliżających się kroków, podszedł szybko do drzwi i otworzył je — Następnie odwrócił się i rzekł.

— A teraz koniec — Proszę odejść!

Ale Leslie nie miał tego zamiaru.

— Sutton wybij pan sobie z głowy to małżeństwo! Trzymaj się swej dotychczasowej kompanji! Ręka Friedmana ciężko mu spadła na ramię, a głos jego brzmiał nalegająco.

— Panie Leslie, proszę co szybciej wyjść ogrodem — zrób to pan dla mnie — Jest tam boczna furtka dla służby, na rogu domu.

John był niezdecydowany.

— Bardzo pana o to proszę.

— Niech będzie — rzekł Leslie, skinąwszy głową — Domyslał się, że nadchodzi panna Stedman, nieprawdaż?

Podszedł do jednego z podłużnych okien otworzył je i przystanął.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Zbrodniarz - zdrajca

44) Powieść.

Friedman bacznie obserwował gościa; za wszelką cenę pragnął uniknąć skandalu.

— A ja sądziłem, że policja lubi donosicieli — zauważył wesoło.

Leslie przytaknął.

— Tak, ale tylko przez pewien czas — Korzystają z ich usług, wyciągają co się da, aż pewnego dnia mówią sobie: „Wydobyliśmy z tego ptaszka co się dało, teraz go przycapniemy“ — To znaczy, o ile wiedzą, z kim mają do czynienia.

— Panie Leslie, proszę posłuchać — rzekł Friedman — Chciałbym panu pomóc — Czy wystarczy panu tysiąc funtów do rozpoczęcia nowej egzystencji?

Sutton odezwał się po raz pierwszy.

— Panie Leslie, niemam do pana żadnej urazy — zaczął, ale kierownik przerwał.

— Nasze rachunki dawno już chyba wyrównane, czy nie?

Następnie zwrócił się do Friedmana.

— Chcę panu udzielić dobrej rady — Jeśli pan ma parę tysięcy funtów do rozdania, to obdarz pan mój Suttona! I niech co szybciej wyniesie się z kraju — Jutro rano odpływa statek do Kanady — zdąży jeszcze na czas.

Lew Friedman westchnął głęboko:

— Jak widzę, to niema pan zamiaru pomówić rozsądnie?

Leslie wskazał palcem na śmiertelnie bladą twarz Suttona:

— Jeszcze pan nie wie, kogo sobie bierze za sięcia? To właśnie ów donosiciel — największy łotr w całym Londynie!

ROZMAITOŚCI.

Katolicki kongres filmowy we Włoszech

W dniach 12—14 kwietnia r. b. odbędzie się w Medjolanie z inicjatywy kierownictwa akcji katolickiej Włoch i pod kierownictwem kardynała Schustera pierwszy katolicki kongres filmowy we Włoszech. Omawiane będą na nim m. in; następujące problemy: kino a wychowanie nowoczesne, ustawa o kinematografii, dotychczasowe osiągnięcia kinematografii międzynarodowej, działalność katolików włoskich w tej dziedzinie; kino w rodzinie i szkole; polityczne i fakalne przepisy włoskie, dotyczące lokalnej kinematograficznej i teatralnych czasopiśmie filmowe.

Pobudzeni skargami Ojca św na spustoszenie jakie w duszach dzieci i młodzieży powoduje złe kino, katolicy włoscy postanowili podjąć energiczną akcję na rzecz rozbudowy własnej kinematografii i opracować w tym celu jednolite wytyczne postępowania. Taka unifikacja wysiłków potrzebna jest choćby z tego względu, że ogromnie ułatwia stosunek do władz państwowych w tych sprawach.

Para narzeczonych i znaczek pocztowy

Jeden ze szwedzkich znaczków pocztowych nazywany jest popularnie „miłosnym znaczkiem pocztowym”. Historię powstania tej oryginalnej nazwy przypomina obecnie pewien dziennikarz skandynawski.

W 1918 roku szwedzki urząd pocztowy po sporządzeniu noworocznego sprawozdania przekonał się, że cały prawie zapas znaczków droższych niż 20 centów nierozsprzedany, natomiast znaczki o mniejszej wartości były prawie na wyczerpaniu. Oszczędni Szwedzi postanowili puścić w kurs również nierozsprzedane gatunki znaczków i w tym celu nadrukowali na nie nowe liczby, oznaczające mniejsze wartości. Przytem jeden arkusz przedrukowanych znaczków wyszedł z drukarni z błędem, mianowicie fry wydrukowano odwrócone.

Arkusz ten dostał się do sprzedaży w małym urzędzie w Gulksbergu, gdzie mieszkał również pewien młody człowiek zakochany i z tego powodu wysyłał codziennie listy do swej narzeczonej. Wiedząc w tym czasie nikt z mieszkańców w Gulksbergu nie prowadził żadnej korespondencji, gdyż cały arkusz znaczków błędnie nadrukowanych, liczący 30 sztuk, został kolejno sprzedany zakochanemu młodzieńcowi i powędrował w listach do jego narzeczonej.

Jeden z filatelistów szwedzkich przypadkowo do wiedział się o istnieniu tak rzadkiej kolekcji znaczków i po kilkutygodniowych poszukiwaniach odnalazł właścicielkę. Młodzi ludzie, którzy zwlekali ze ślubem z powodu braku pieniędzy na założenie własnego gospodarstwa, pewnego pięknego dnia dowiedzieli się że za 30 starych kobert od listów miłosnych mogą otrzymać olbrzymią sumę 6000 dolarów, taką bowiem handlową wartość przedstawiały niewzruszone znaczki. Transakcja została oczywiście zawarta, młodzi pobrali się, dzienniki szwedzkie miały piękny temat do artykułów, a sentymentalni Szwedzi od tej pory znaczki 12-orowe nazywają „miłosnymi znaczkami pocztowymi”.

Nauka języka polskiego zagranicą. W Rumunii, na Węgrzech i Jugosławii

Zwolna zaczyna się szerzyć zagranicą znajomość języka polskiego. Z inicjatywy rumuńskiego ministra oświaty wprowadzono w Bukareszcie w kilku szkołach średnich naukę języka polskiego. Będzie ona trwała przez ostatnie cztery lata nauki i obejmie 9 godzin wykładowych tygodniowo. Na Węgrzech w wyniku niedawnej wizyty w Warszawie węgierskiego ministra oświaty, projektowane jest wprowadzenie nauki języka polskiego. W gimnazjach jugosłowiańskich obowiązuje nauka jednego z trzech języków sówiańskich: polskiego, czeskiego lub rosyjskiego. W roku bieżącym z inicjatywy naszego Ministerstwa Oświaty zostaje uruchomiony w Krakowie uniwersytecki kurs o Polsce dla obcokrajowców, wzorem zagranicy. Poza tem czynione są starania poddania rewizji wiadomości o Polsce zawartych w podręcznikach historii i geografii, używanych w szkołach zagranicą. Większość zagranicznych podręczników szkolnych wcale nie wspomina o Polsce Odrodzonej, a historia polska ogranicza się do okresu upadku i początków wieku 19. Pierwszą zwróciła się w tej sprawie do Polski Rumunja o pomoc w redagowaniu odpowiednich ustępów w przygotowanych obecnie nowych podręcznikach.

Sensacyjna sprawa z powodu transfuzji krwi

Warszawa. Sąd Okręgowy rozpoczął rozpatrywanie sensacyjnej sprawy przeciwko profesorowi Uniwersytetu Rutkowskiemu o przyprawienie pacjenta o ciężkie uszkodzenie zdrowia.

Mianowicie niejakiemu Nowakowskiemu, choremu na raka w żołądka postanowiono dokonać transfuzji krwi. Zabieg ten istotnie wykonano: Stan chorego się poprawił, jednakowoż niebawem okazało się że człowiek, z którego krew użyto do transfuzji, był chory i choroba ta przeniosła się na Nowakowskiego.

Nowakowski wytoczył proces o lekkomyślne dokonanie zabiegu bez poprzedniego zbadania człowieka, którego krwi użyto do transfuzji.

Rozprawa z powodu nie stawienia się rzeczoznawców została odroczone.

Charlie Chaplin w Londynie

Światowej sławy ten artysta obecnie najpopularniejszym chyba człowiekiem w Londynie. Elita umysłowa oraz najwyższa arystokracja londyńska wydzierają go sobie z rąk. Ostatnio urządził sir Philip Sasson na jego cześć śniadanie. Zjawili się książęta, lordowie i wszystko, co ma wogóle pretensje do sławy.

Ale ten mały cichy człowieczek o lekko siwizną przyprószone włosach niewiele sobie robi z tych zaproszeń. Najchętniej spaceruje incognito po ulicach południowej dzielnicy Londynu — tam gdzie stała jego kolebka. I tak odwiedził niespodziewanie swoją starą szkołę. Zjechał taksówką do szkoły w Middlesex i zgłosił się u dyrektora przedstawiając mu się temi słowy: „Jestem stary uczeń tej szkoły, nazywam się Charlie Chaplin”. Można sobie wyobrazić, co się działo wtenczas w tej szkole. W swej starej klasie stanął Charlie na podium i wygłosił krótkie przemówienie: „Jestem bardzo szczęśliwy i wydaje mi się, że jestem znowu małym chłopakiem; uczę się tej szkoły”. Następnie, nieproszony przez nikogo dał małe przedstawienie. Przechadzał się znanym swym krokiem po podium, wywijał swoją laseczką i kłaniał się swym melonikiem. Szalona radość ogarnęła słuchaczy — takiego wybuchu entuzjazmu chyba nigdy w tej szkole jeszcze nie było.

A potem poprosił, by go zaprowadzono do chorych pacjentów tej szkoły. I przed nimi odegrał Charlie jeszcze raz te same sceny. Następnie poprosił Charlie, by go zaprowadzono do sypialni chłopców. I tu urządził jakąś postać kobiecą, która skromnie przytulała się do ściany. Była to pani Radband która jeszcze z czasów Chaplina opiekowała się tą salą. Charlie natychmiast ją poznał, ale ona go nie poznała: Chaplin podarował swej szkole aparat projekcyjny dla filmu, a każdego ucznia obdarzył innym podarkiem.

W kołach politycznych Londynu omawiana jest kwestja nadania Chaplinowi jako obywatelowi W. Brytanji, szlachectwa i tytułu sir. W Paryżu zaś, gdzie Chaplin będzie asystował wkrótce na premierze swego filmu „Światła wielkiego miasta”, minister sprawiedliwości Leon Berard, wielbiciel jego talentu złożył Briandowi wniosek w kwestji nadania Chaplinowi Legji Honorowej.

Jad węzów nie jest już groźny

W krajach południowych i podzwrotnikowych groźną plagą stanowią jadowite węże. Do niedawna medycyna nasza nie znała skutecznego środka, który chroniłby osoby pokasane przez jadowite węże przed niechybną śmiercią.

Obecnie jednak wynaleziono już skuteczne serum tak, że tylko wypadki, w których naruszone zostały główne naczynia krwionośne, uchodzą za nieuleczalne. We wszystkich innych, po zastosowaniu serum następuje wyzdrowienie.

W krajach Ameryki Południowej istnieje kilka laboratoriów dla sporządzenia tego serum.

Jad wydobywany jest wprost z zębów jadowitych węzów, chwytanych w specjalny sposób na izerdzie. Po sfiltrowaniu i wysuszeniu trucizna ta przeszczepiana bywa konjom stopniowo w coraz to większych dawkach. Z krwi konia już zupełnie zimmunizowanego, wyrabia się następnie serum i wysyła się je w ampulkach dookoła zagrożonych.

Lekarz brazylijski dr. Afranio de Amaral, który udoskonalił sposób fabrykacji tego serum, twierdzi że wypadki śmierci wskutek ukąszenia przez węże są obecnie w Brazylii tak rzadkie, jak wypadki śpy w krajach cywilizowanych.

Mówiąca latarnia morska

W Szkocji, w Firth of Clyde stanie w najbliższym czasie pierwsza latarnia morska ostrzegająca statki przed niebezpieczeństwem — głosem ludzkim.

Marynarze Odysseusza słuchali śpiewu syren i rozbiły się o skały podwodne; marynarze szkoccy słuchać będą stentorowego głosu megafonu i ustrzegą się w ten sposób od zguby. Latarnia morską Firth of Clyde słychać doskonale w promieniu 10 kilometrów. Głos dobrotliwego olbrzyma rozlegający się wśród gęstej mgły; stanowiącej w tych staro kościach istną klęskę i plagę, będzie aniołem stróżem tamtejszej nawigacji i wydrze morzu njejedną ofiarę.

Zamiast trucizny niewinny proszek i co z tego wynikło

W Rydułtowach na S. Śląsku 36-letnia żona gornika Mastka mając młodego przyjaciela, postanowiła zgładzić zawiadającego jej męża przy pomocy trucizny, którą nabyła w tamtejszej aptece. Przewidując cel nabycia trucizny aptekarz dał jednak kobiecie zamiast trucizny niewinny środek na pobudzenie apetytu, ostrzegając zarazem Mastka o zamysłach żony. Mastek po powrocie z pracy i spożyciu wieczery zrzęcznie symulował, jakoby uległ zatruciu i poniósł śmierć. Na tę chwilę czekała niewierna niewiasta, przywołując czekającego kochanka. W kulminacyjnym punkcie układania horoskopów na przyszłość „zmarłychwstał” nagle uśmiercony mąż i sprawił tegie łanie swemu mędoszłemu następcy, który z trudem ocalał życie, uciekając przez okno. Gorzej skończyło się z małżonką Mastka, którą w ciężkim stanie przewieziono do szpitala.

Podarunek dziewcząt japońskich dla dzieci polskich

Charge d'affaires poselstwa polskiego w Tokio Jezewski wydał w gmachu poselstwa herbatę połączoną z powodu opuszczenia placówki przez konsula Banasińskiego. Podczas przyjęcia, delegacja dziewcząt japońskich złożyła drowi Banasińskiemu 200 oryginalnych rysunków japońskich z prośbą o ofiarowanie ich dziewczętom polskim. Dr Banasiński spędził w Japonji 6 lat. Powraca on do Warszawy w końcu marca.

Żyto rosyjskie po 9 złotych za 100 kilo

Wedle doniesienia z Rotterdamu, tamtejsza rosyjska misja handlowa zmuszona została do sprzedania swych zapasów żyta poniżej wszelkich cen targowych.

Transakcja objęła olbrzymią ilość, a mianowicie 135.000 ton żyta, które pierwotnie na statkach angielskich sprowadzono z portów Czarnego Morza do Rotterdamu, a którego część odeszła później do Londynu, gdzie atoli nie znalazła nabywcy. Ponieważ także w Rotterdamie zboża tego nie można było sprzedać, więc misja sowiecka z konieczności musiała je częściowo zastawić. Wobec trwającego spadku cen, zdecydowano ostatecznie sprzedaż pewnemu holendersko-niemieckiemu konsorcjum. Transakcja dokonano wprowadzając po cenie około 13 zł za 100 kg, ponieważ jednak koszt dotychczasowe wyniosły przeszło 4 zł, więc misja sowiecka otrzymała w rezultacie za 100 kg towaru niecałe 9 zł. Ponadto misja zobowiązała się w przeciągu najbliższych 3 miesięcy nie sprowadzać na tutejszy rynek żadnego zboża.

Z POMORZA

Z życia Sokola tucholskiego:

Tuchola — Przed kilku dniami odbyło się tegoroczne walne zebranie miejscowego Sokola; gdzie dokonano szczegółowego przeglądu pracy minionego okresu sprawozdawczego — W myśl statutu odbyły się wybory uzupełniające zarząd dotychczasowy; przez wejście w skład tegoż nowych członków a mianowicie: pp Kamińskiego, Alfonsa Szulca, Osinińskiego i Zawadzkiego.

W oddziale żeńskim Sokola uzupełniły skład dotychczasowego zarządu pp Kamińska, Howdów na — Warto nadmienić że Sokół tutejszy w całej pełni przygotowuje się do odbyć się mającego w Gdyni zjazdu wszechpolskiego.

Echa ostatniego jarmarku.

Po wygaśnięciu zarazy u bydła — przyszczyć w tutejszym powiecie i zniesieniu zakazu spędu bydła i nierogacizny na targi odbył się tutaj w tym tygodniu jarmark na bydło konie i jarmark kramny Spęd bydła i koni był duży targ kramny również ożywiony, lecz wszędzie odczuwano wielki brak gotówki, jaczkołwiek ludność było na jarmarku dużo.

Śmiały napad rabunkowy w Wielkim Kacku.

Gdynia. We wtorek 3 marca około godziny 22 dokonano śmiałego napadu rabunkowego na wybudowanie w Wielkim Kacku. Do okna mieszkania Skielnika Ant niego zapukali mężczyźni, prosząc gospodarza o wskazanie drogi do Chwaszczyna. Kiedy gospodarz, nie przeczuwając nic złego, otworzył drzwi — dwaj zamaskowani bandyci rzucili się na niego i z rewolwerami w rękę steroryzowali całą rodzinę Skielnika zaś związali i położyli na łóżku. W czasie szamotania się dwóch zamaskowanych bandytów z Skielnikiem, którego ubezwładniano, udało się 14-letniej córce gospodarza wybiec z mieszkania w celu przywołania pomocy. W tej chwili jednak padł strzał i kula ugodziła Skielskiego w ramię. Okazało się, że przed domem pełniło wartę dwóch dalszych zamaskowanych bandytów, którzy 14-letniej córcece uniemożliwili przywołanie pomocy. Bandyci przystąpili następnie do otwierania szaf i przeszukiwania całego mieszkania. Łupem bandytów padło 28 dolarów, 1200 guldów gdańskich i 200 zł, poczem niepoznani zdolali zbiec. Policja wszczęła natychmiast energiczne śledztwo i jest już na tropie złoczyńców.

Straszne odkrycie.

Gdańsk. W niedzielę popołudniu znalazły bawiące się dzieci w strumyku niedaleko dworca we Wrzeszczu trzy ludzkie czaszki i osiem piszczałki. Dotychczas nie zdołano stwierdzić skąd się tam wzięły kości ludzkie. Nie jest wykluczone, że wody strumyka kości te zabrały z jakiegoś cmentarza.

Nieszczęśliwy wypadek rowerzysty.

Jadący rowerem nocą w kierunku Kaesemarkt 27-letni Guenther z Gdańska najechał na kamień przydrożny, a niestępnie na drzewo, uderzając w nie głową. Guenther doznał tak poważnego okaleczenia głowy, że stracił przytomność. Przednie koło roweru zostało zupełnie zniszczone. Przejeżdżający w tej chwili samochód towarowy zabrał G. i jego rower do Gdańska.

Skazanie świętokradcy.

Przed sądem gdańskim stał obywatel pruski, artysta Paweł Stein oskarżony o dokonanie włamania do kościoła św. Brygidy i rozbiście skarbonki, z której przywłaszczył sobie 4,55 guld. Sąd skazał S na półtora roku więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego.

Zasiłki wiosenne dla bezrobotnych na Pomorzu

„Dzień Pomorski“ donosi: — Ogronna rzesza bezrobotnych na Pomorzu niekorzystających z ustawowych zasiłków Funduszu Bezrobocia w czasie tak zwanego martwego sezonu, otrzyma już w dniu 9 marca br pierwsze zasiłki wiosenne — i to za tydzień bieżący od 2 marca br.

Jest to poważna ulga dla pomorskiego frontu bezrobocia; który niewątpliwie należy do najbardziej wysuniętych w Polsce przyczem okazało się znów dowodnie iż Pomorze naprawdę traktowane jest z wyjątkową życzliwością przez czynniki Rządowe — O óż wspomniany martwy sezon zasiłkowy Funduszu Bezrobocia skończył się wprawdzie w dniu 2 marca br lecz zasiłki stosowane do obowiązujących przepisów mogą być wypłacane dopiero po upływie 10 dni więc do 12 marca inne zaś przepisy mówią że należy wypłacać przyznane zasiłki w końcu tygodnia, więc w danym razie dopiero w dniu 16 marca br w ten sposób zgodnie z ustawą i przepisami wykonawczymi, Fundusz Bezrobocia, będący osobą prawną, ma obecnie formalne prawo rozpocząć wypłatę zasiłków w dniu 16 marca i narazie z dotu tylko za 4 dni.

Jednakże wymogi życia i szczególne okoliczności w jakich powstała nader liczna stosunkowo grupa bezrobotnych bezzasiłkowych na Pomorzu o czym szczegółowo pisał niedawno nasz korespondent toruńczyk w artykule pod tytułem „Pomorski front walki z bezrobociem“ (niedziela 1 bm) jak też zapewne polityczne przesłanki i z uwagi na ogólny problem państwowy dzielnicy Pomorskiej usprawiedliwiają wyjątkowo posunięcia czy ulgi, nawet kosztem innych dziedzin i dziedzin pracy w Państwie. Gdy starania Zarządu Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Toruniu, który alarmował Warszawę w tej sprawie, śląc depesze i telefonując co dnia do Zarządu Głównego F B nie osiągały skutku ujął w dłonie inicjatywę osobiście p Wojewoda Lamot.

Możemy stwierdzić iż p Wojewoda uzyskał zapewnienie p wiceministra Pracy i Opieki Społecznej, Szubartowicza, że wyjątkowo okręg pomorski otrzyma wcześniej przedział odnośnych funduszy: We czwartek 5 bm odbyła się w Toruniu konferencja, celem omówienia szczegółów akcji z udziałem p wojewody Lamota, naczelnika wydziału Głównego Funduszu Bezrobocia w Min Pr i Op Sp — p inż Grabowieckiego i naczelnika wydziału Pr i Op Sp w Urzędzie Wojewódzkim; p Kruszelnickiego; który rezultatem jest wspomniane wyżej postanowienie wypłacenia tym bezrobotnym (dotychczas kategoria bezzasiłkowych) pierwszych zasiłków po sezonie martwym w dniu 9 marca za bieżący tydzień.

Dzięki energicznej interwencji p Wojewody Lamota i na skutek tak znamiennej życzliwości i zrozumienia Rządu dla postulatów Pomorza około 10000 osób przejdzie na utrzymanie Funduszu Bezrobocia; co ogromnie odciąża nasze samorządy uginające się pod ciężarem akcji doraźnej pomocy dla bezrobotnych, a ponadto całe życie gospodarcze województwa dozna ulgi przez dopływ poważnej kwoty zasiłkowej z zewnątrz.

Tak więc, nie tylko sami bezrobotni, ci najbardziej upośledzeni niekwalifikowani robotnicy — lecz całe społeczeństwo pomorskie z radością powita wspomniany krok Rządu.

Skazanie szpiega

Lwów. — Trybunał sądu okręgowego we Lwowie wydał wczoraj wyrok na Andrzeja Golińskiego, byłego oficera rosyjskiego i agenta G P U, oskarżonego o szpiegostwo — Po 1 dniowej tajnej rozprawie Goliński skazany został na 3 i pół roku ciężkiego więzienia.

Niszczeszliwy wypadek w Tatrach

Zakopane. — W środę w godzinach popołudniowych zdążający na Halę Gąsienicową narciarze spotkali na t zw Karczmisku borykającego się z zawieją i zasną śnieżną turystę idącego ostatkiem sił bez mart — Odprowadzono go do schroniska na Hali Gąsienicowej; gdzie okazało się że był to p Kazimierz Szyszuj, student z Warszawy, który doznał odmrożenia rąk i twarzy — P Szyszuj zeznał, że szedł w towarzystwie kolegi Leszka Warszawskiego; który po zmyleniu przez nich drogi oddalił się i gdzieś przepadł — Zaalarmowane natychmiast z Hali Gąsienicowej pogotowie tatrzańskie poszukiwało Warszawskiego przez całą noc i dzień dzisiejszy aż do wieczora, lecz bez rezultatu.

100 milionów dolarów dla Włoch

Rzym. W związku z zawartym porozumieniem Francji i Włoch w sprawie zbrojeń na morzu, mają rozpocząć się w najbliższym czasie rozmowy w sprawie udzielenia Włochom pożyczki w sumie 100 milionów dolarów. Pożyczkę tę ma sfinansować konsorcjum banków francuskich i amerykańskich. Równocześnie mają się rozpocząć rokowania nad uregulowaniem kwestji kolonii w Afryce, przyczem w pierwszym rzędzie ma być umówiona sprawa Tunisu.

Ponieważ główne zasady w powyższych sprawach zostały już ustalone podczas rozmów nad układem morskim; załatwienie ich jest już przesądzone i obrady zajmą się tylko sprecyzowaniem szczegółów i technicznej strony ich realizacji.

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 7. marca 1931 r.

Porządek nabożeństw w farze

7.30 Msza św z nauką polską
8.45 Nabożeństwo niemieckie.
10.30 Suma z polskiem kazaniem
12.15 Msza św
15 Gorzkie Żale.

Podziękowanie

Na bezrobotnych złożyli:
Urzednicy Sądu Okręgowego kwotę 18.50 zł
Urząd Ziemiński kwotę 3.50 zł
Ofiarodawcom składam niniejszem serdeczne podziękowanie (—) Dr Sobierajczyk burmistrz

Wykłady Związku Obrony Kresów Zachodnich

W przyszłym tygodniu p profesor Sankiewicz wygłosi w sali Kina następujące wykłady ilustrowane przeźroczeniami.

- 1 „Obrona Lwowa“ we wtorek 10 marca o godz 6
- 2 „Zagłębie węglowe i Góry Śląsk“ w czwartek dnia 12 marca o godzinie 6 wieczorem.

O liczny udział Szan Obywatelstwa prosi
Dr Korzeniowski, prezes ZOKZ

Walne Zebranie Spółdzielni Zbytu Drobru w Kościerzynie.

W dniu 13 marca odbędzie się w lokalu Bazaru w Kościerzynie o godzinie 9 zebranie Sp-mi Zbytu Drobru w Kościerzynie.

Po za sprawozdaniem z dotychczasowej działalności Sp-mi Gęś Kaszubska radzie będą rolnicy powiatów Kościerskiego i Chojnickiego nad 3alszym etapem organizacji Spółdzielni — Przy gnębiącym rolnika kryzysie należy szukać dróg do wyjścia obronną ręką z biedy, a to da się uskutecznić tylko w gromadzie silnie zespolonej i świadomej swego zadania — taką organizację dają rolnikom ich spółdzielnie; wokół których się skupiają i gdzie pracują razem dla wspólnego dobra.

Czasy dzisiejsze są dla rolnika chwilą próby z której wyjdzie o tyle zwycięsko, o ile zrozumie doniosłość i znaczenie tworzenia silnych własnych organizacji spółdzielczych — To też niewątpliwie w zebraniu wezmą udział wszyscy zainteresowani rolnicy.

Z działalności oświatowej T C L

Staraniem Tow Cytelnia Ludowych odbędzie się w Chojnicach w dniu 13 marca br wykład „O Czechosłowacji“; który wygłosi w języku polskim Czech p Wacław Presler, referent z poselstwa Czechosłowackiego w Warszawie. Wykład będzie ilustrowany przeźroczeniami i odbędzie się w auli Gimnazjum Państwowego.

Kino Nowości

Dziś w sobotę o godzinie 6 i 8.15 poraz ostatni cud techniki „Kobieta na księżycu“ w niedzielę o godzinie 6 i 8.15 Przebój sezonu „Na froncie nie nowego“ — Potężny dramat kobiety — szpiega! Porywające to, rewelacyjne konfliktu dusz ludzkich, które przez cierpienie męke uszlachetniają się — W rolach głównych Loisa Moran w najlepszej kreacji i sympatyczny George O'Brien — Honor kobiety — Honor patriotyzmu — Honor miłości!

Powiat

Tragiczny wypadek:

Czersk, powiat chojnicki. — W środę koło godziny 7-jej przechodnie znaleźli skrważone zwłoki pewnego mężczyzny, leżącego na środku szosy w pobliżu tunelu — Zawiadomione władze bezpieczeństwa przybyły na miejsce i stwierdziły; że zabitym jest niejaki Jan Jakubowski robotnik lat 28 z Lubianki, zatrudniony przy pracach doraźnych Magi stratu naszego miasta — Jak wynikało z worka, znalezionego przy trupie, tragicznie zmarły niezawodnie udał się na kradzież węgla kolejowego z ma gazynu — Bliższe śledztwo wykazało że Jakubowski wraz z kilku innymi udał się na wyprawę po węgiel kolejowy. Pcnieważ kradzieże węgla powtarzały się już od dłuższego czasu i tak od grudnia ub roku skradziono przeszło 2 wagony węgla, wyższe władze kolejowe ustanowiły stróża nocnego, który pilnował tego węgla — Stróż kolejowy Teofil Galikowski z Kalisk pamiętnego wieczoru wobec spotkania większej ilości osób przy magazynie z których 3 osoby nań natężył zrobił wobec pogroźek użytek z broni palnej; niestety tak nieszczęśliwie; że kula ugodziła Jakubowskiego w głowę z boku i spowodowała po krótkiej agonji śmierć — Zmarły Jakubowski osierocił młodą żonę i dwoje nieletnich dzieci w wieku 1 i pół i pół roku — Śledztwo policyjne sądowe ustali niewątpliwie kto ponosi winę tego tragicznego zgonu.

Wykład:

Wiele. powiat chojnicki — W niedzielę po nabożeństwie wygłosiła przybyła tu p Peczatówna nadzwyczaj piękny wykład w którym skreśliła smutne spuścizny wojny światowej 1) kryzys gospodarczy i 2) kataklizm moralny — Zachęcała do zgody i jednności do współpracy w celu usunięcia zła — Podkreśliła; że zagrożoną moralność uratować może tylko zgodna współpraca trzech czynników. rodziców szkoły i kościoła — W końcu zwróciła się z gorącym apelem do młodzieży zalecając jej, by zawsze

postępowała tak jak jej wiara i poczucie narodowe nakazują Na zakończenie odśpiewano Rotę — Sala była przepelniona po brzegi.

Z Pomorza

Aresztowanie

(Sępólno — W dniu 4 bm tut policja przytrzymała Stehlera Wilhelma z Sępólna wyb ul Niechor ska 11 za zbrodnię przeciwko życiu kielkującemu i odstawiła do Sądu w miejscu.

Poświęcenie nowej Drogi Krzyżowej

Sypniewo. — W niedzielę odbyło się w tut kościele uroczyste poświęcenie nowej Drogi Krzyżowej darowanej przez dr Gnacza naczelnika wydziału Ministerstwa Rolnictwa — Poświęcenia dokonał z polecenia władzy ks administrator Lewandowski Stacje nowej Drogi Krzyżowej są stylu barokowego i artystycznie wykonane.

RUCH w TOWARZYSTWACH

SMP Męskie. — Z powodu zdjęcia fotograficznego zbiórka zarządu w niedzielę dnia 8 bm o godz 12 w południe w mieszkaniu ks Patrona prezes

Tow Handlowców. — Jutro w niedzielę dnia 8 bm zbiórka członków Tow o godzinie 14-tej punktualnie przed gmachem Bankvereinu; celem zdjęcia fotograficznego Zarząd

W niedzielę dnia 8 marca odbędzie się zebranie Robotników Rolnych, Leśnych i Drogowych w lokalu p Seydy w Chojnicach Rynek 16 zaraz po nabożeństwie Prezes

Baczność szoferzy! Zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę dnia 7 bm o godzinie 9 w lokalu p Jasnocha Z powodu ważnych obrad przybycie wszystkich członków jest konieczne Zarząd.

Walne zebranie ogólnego Klubu Mandolinistów Lira przy K P W w Chojnicach odbędzie się w poniedziałek dnia 9 marca o godzinie 7.30 wieczorem w salce komisyjnej (gmach dworcowy) — Z powodu bardzo ważnych spraw przybycie każdego członka konieczne pożądan.

Walne zebranie Oddziału ZKP odbędzie się w sobotę 7 marca w lokalu p Jażdżewskiego. Na porządku dziennym wybór nowego zarządu oraz ważne sprawy organizacyjne O liczny udział członków prosi Zarząd

Męskie Towarzystwo św Wincentego a Paula W niedzielę dnia 8 marca br o godzinie 16 zebranie w klasztorze na które Szan członków uprzejmie się zaprasza. Zarząd

Towarzystwo Rodzin Polsko — Katolickich pod opieką św Józefa. — Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę dnia 8 marca o godzinie 4 po południu w lokalu p Seydy O przybycie wszystkich członków prosi zarząd

Tow Ludowe pod opieką św Antoniego w Chojnicach. — Plenarne zebranie Tow odbędzie się w niedzielę dnia 8 bm o godzinie 16 w lokalu zebrań (Hotel Centralny) — O liczny udział członków prosi Zarząd

Tow Powstańców i Wojaków Lichnowy. — Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę 8 marca po niesporach w lokalu szkolnym — O punktualne przybycie wszystkich członków uprasza się. — Goście mile widziani Wolność! Prezes

Doroczne Walne Zebranie Sekcji Palaczy przy Z K P odbędzie się w niedzielę 8 marca br w lokalu p Rinka o godzinie 18 z następującym porządkiem obrad. 1) Zagajenie, 2) Odczytanie protokołu; 3) Wybór prezydium Walnego Zebrania, 4) Sprawozdanie z rocznej działalności Zarządu sekcji, 5) Udzielenie absolutorjum ustępującemu zarządowi, 6) Wybór nowego Zarządu, 7) Referat kol prezesa okręgowego, 8) Wolne głosy i wnioski, 9) Zakończenie. — O liczny udział członków wolnych od służby prosi

Klub Sportowy Chojniczanka. — W poniedziałek 9 marca 1931 r o godzinie 8 wieczorem odbędzie się zebranie zarządu u drh prezesa Zarząd

Koło Podoficerów Rezerwy Chojnice. — Zebranie miesięczne odbędzie się w wtorek dnia 10 marca o godzinie 19.30 u kolegi Jażdżewskiego Plac Jerzego nr 5 — Na porządku dziennym ważne sprawy; o stawianiu się wszystkich kolegów konieczne — Dla zarządu o godzinę wcześniej i to o godzinie 18.30 Jedność! Zarząd

Pom Zw Osadników Roln na pow chojnicki. — Zebranie odbędzie się w środę dnia 11 marca o godz 12 w południe w lokalu p Jażdżewskiego w Chojnicach — Z powodu bardzo ważnych spraw jak sprawozdanie delegatów będących u p Ministra Reform Rolnych, jest obecność wszystkich osadników konieczna. Zarząd Powiatowy

TARG
kramny, na bydło i konie
odbędzie się
w **CHOJNICACH** w czwartek,
dnia **12. marca 1931 r.**
Chojnice, dn. 5. marca 1931 r.
**Miejski Urząd Bezpieczeństwa
i Porządku Publicznego**

Ogłoszenie
Wydziału Powiatowego pow. chojnickiego
z dnia **28. lutego 1931 r.**

Wydział Powiatowy powiatu chojnickiego podaje niniejszem do publicznej wiadomości, iż mocą uchwały Wydziału Powiatowego z dnia 28 listopada 1929 r. uchwalono plan zabudowy części gminy miejskiej Chojnice, obejmującej tereny parcelacyjne Spółdzielni Domków Ogródkowych.

Zg. dnie z art. 31 ustawy budowlanej z dnia 16. lutego 28 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 23 poz 202) osoby interesowane miały prawo zaznajomić się z wyżej wspomnianym planem, który wyłożony był w Wydziale Powiatowym w Chojnicach pokój Nr. 13 do publicznego wglądu w czasie od 28. grudnia 1929 r. do 24. stycznia 1930 r.

Ponieważ w okresie następnym 2-tygodniowy po upływie czasokresu wyłożenia planu t. j. od 25. stycznia do 7. lutego 1930 r. nie wniesiono przeciwko do Wydziału Powiatowego powiatu chojnickiego, wobec tego nastąpiło uprawomocnienie się planu.

Prawomocny plan zabudowania przechowuje się w Magistracie miasta Chojnice i jest dla osób interesowanych każdego czasu dostępny.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
w z. (—) **M. Semrau,**
Referendarz.

Zakład krawiecki dla Pań i Panów

Polecam się do wykonania pierwszorzędnej modnej pracy, i gwarancję daję za dokładną miarę i najlepsze wykonanie. Prosząc o łaskawe poparcie mego przedsięwzięcia, kreślę się z wysokim szacunkiem

Oskar Weiland
Chojnice (Pom.)

Ramy 8, 2 piętro lewo

Wszelkie naprawy najtaniej.

„Własna osada“

**Udzielamy bezprocentowych
pożyczek
na budowę i na spłatę hipoteki**

Potrzebny własny kapitał 10-15%
od kwoty pożyczkowej, który
oszczędzić można w małych ratach
miesięcznych, amortyzacja 6-8%

RACEGE Sp. z o.o. (a.g.m.b.H) Gdańsk.
Hansaplatz 2 b.
Prospekty na życzenie bezpłatnie

Płacimy najwyższe ceny

za wikę, peluszkę, łubin, seradellę, konieczinę wszelkiego rodzaju, tymotkę, pszenicę, żyto, jęczmień, owses — i prosimy o oferty z dużej próbkami.

Tel. 28672 Bauerngenossenschaft, Gdańsk, Hundegasse 109

Przetarg przymusowy
W **poniedziałek** dnia
9. III. 31. o godz. 13.30
sprzedam w Władysławku
najwięcej dającym za go-
tówkę:

**1 jałówkę,
1 buhaja.**
Zbiórka licytantów w moim
biurze o godz. 12.30
Szeleziński
komornik sądowy 47

Obelgę

rzucaną na **Panią Martę
Kiedrowiczową** z Choj-
nic, ul. Błot Zakonna nr. 19
**niniejszem cofam
i przepraszam.**
Jadwiga Zabrocka

Niniejszem podaję mej
Szan. Klienteli miasta Choj-
nic i okolicy do wiadomości
iż interes mój

**zegarmistrzowsko -
złotniczy**

przeniosłem z ulicy
Gdańskiej nr. 15 do domu
nr. 13. (dawniej interes p.
Róka)

Polecam mój bogatoza-
opatrzony interes w zegary,
zegarki, biżuterję i optykę.
Spejalność obrączki ślubne,
oraz moją pracownię do
wszelkich napraw zegarków,
biżuterji i przerobek złotni-
czych.

A. GROSS,
zegarmistrz złotnik i grawer.

KINO NOWOŚCI

Dziś w sobotę 7 hm. o godz. 6 i 8.15

Poraz ostatni! Najpotężniejsze arcydzieło
wszystkich czasów

Kobieta na księżycu

Ceny zwykłe! Ceny zwykłe!

W niedzielę 8 hm. o godz. 6 i 8.15

Przebój sezonu!

Na froncie nic nowego

Piętny dramat kobiety - szpiega!
Porywające tło, rewelacyjnego konfliktu
dusz ludzkich które przez cierpienie i mękę
uszlachetniają się.

W rolach głównych:

Loisa Marau
i **George O'Brien.**

Honor kobiety! — Honor patriotyzmu!
Honor miłości!

W niedzielę o godz. 3.30
Specjalne przedstaw. dla dzieci i młodzieży
Magiczny Kryształ

V. i VI. serja. — Razem 12 akt.

Pożyczki

uzyskać mogą rolnicy, właśc.
nieruchomości, urzędnicy
itd. na dogodnych warun-
kach spłaty. Szczegółowe
warunki (Broszurę) po na-
deżaniu zł 1,25 w znacz-
kach pocztowych.

Biuro Banku Spółdzielczego
Spółdz. z o.o.
Poznań, Św. Wojciech 30

Przyszłość przepowiada

astrologini przyjeżdża
Myrada 3 I. ptr.
(przy Rynku)

Skład kolonialny

wzgl. próżny w dobrym
położeniu od 1 IV 31 r.
do wynajęcia
Zgłosz do eksp. Dz. Pom

Rower

wyścigowy, marki „Dia-
mant“, dobrze utrzymany
korzystnie na sprzedaż.

Raske,
leśnictwo Powalki
powiat Chojnice.

Dziewczyna

czysta, z dobrem gotowa-
niem potrzebna od zaraz
Młyńska 4,
skład.

Walne Zgromadzenie członków Banku Ludowego w Chojnicach

odbędzie się
w **środe, dnia 18 marca rb.** o godz. 6-tej
po południu, na sali w hotelu p. Engla.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia,
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok 1930,
- 3) Zatwierdzenie bilansu z rachunkiem zysków i strat za rok 1930 i udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania,
- 4) Podział zysku,
- 5) Uchwała z art. 46 Ustawy o Spółdzielniach,
- 6) Wybór 4 członków Rady Nadzorczej,
- 7) Wnioski bez uchwał i zamknięcie.

Chojnice, dnia 20 lutego 1931 r.

Bank Ludowy Sp. z odp. nieogr.
w Chojnicach

Rada Nadzorcza:
Leon Wagner, prezes.

Szan. Publiczności miasta Chojnic i okolicy
podaję do wiadomości iż

od **1. stycznia 1931.** objąłem od p. Gierscha

**skład rowerów,
maszyn do szycia,
wirówek i ich części**

Staraniem moim jest Szanowną Klientelę
rzetelnie i sumiennie obsłużyć i towary oddać
po cenach **najtańszych.**

Reparacje wykonuję **szybko i tanio!**

Jan Dzwonkowski,
Plac św. Jerzego 7.

Skarbonka powinna znajdować się w każdym domu,
gdyż jest ona ważnym i bardzo pomocnym
czynnikiem dla rodziców przy wycho-
waniu swych dzieci. Darowanie dziecku
dla jego skarbonki parę groszy sprawia
mu radość i przyjemność, a zachęcone
jeszcze przykładem oszczędności rodziców,
pobudza je już w samej młodości do
zmysłu oszczędnościowego.

Skarbonki domowe wypożyczają bezpłatnie
**Miejska
Komunalna Kasa Oszczędności
w Chojnicach.**

2 składy Kafle

wraz pomieszczeniami przy
rynku od 1. 4. i 1. 5. do
wydzierżawienia Oferty do
A Kopeć, Bydgoszcz
Wysoka 15.

do ośmiu białych
pieców — używane
**tanio za gotówkę na
sprzedaż.** Gdzie, wskaże-
ekspejdy, s Dziennika Pom.

**Nadszedł długo oczekiwany transport
NACZYŃ GLINIANYCH** znanej marki „Bunzlauer“
Mimo że towar jest znacznie lepszej jakości niż w poprzednich trans-
portach, ceny nie podwyższono.

Proszę zwiedzić mój interes i przy tej sposobności przekonać się o ko-
rzystnym kupnie,
porcelany, szkła, naczyń kuchen., lamp, nożów, widelców itd.

Ludwig Rasch

Chojnice